LEKCJA RELIGII · KLASY 4–6 · 11 LISTOPADA

Św. Marcin: pół płaszcza, całe serce

Konspekt lekcji na 45 minut, tekst o życiu św. Marcina do pracy z uczniami, dwie karty pracy i klucz dla nauczyciela

Temat
uczynki miłosierdzia na przykładzie św. Marcina z Tours: praca z tekstem i z Ewangelią (Mt 25)

Czas
45 minut

Wiek
10 do 12 lat

Materiał Homileo chroniony prawem autorskim. Do wykorzystania tylko przez posiadacza konta Homileo podczas jego własnej pracy; można drukować dla swoich uczniów.

Homileo

KONSPEKT DLA NAUCZYCIELA

Św. Marcin: pół płaszcza, całe serce

Cel	Uczeń na podstawie tekstu opowiada najważniejsze wydarzenia z życia św. Marcina, łączy jego czyn przy bramie Amiens ze słowami Jezusa z Mt 25,35-40, wymienia uczynki miłosierdzia względem ciała i planuje jeden z nich na najbliższy tydzień.
Treści	Sąd ostateczny w Ewangelii według św. Mateusza (Mt 25,31-46): „byłem nagi, a przyodzialiście Mnie" (Mt 25,36). Uczynki miłosierdzia względem ciała (por. KKK 2447). Życie św. Marcina według Żywotu, który napisał Sulpicjusz Sewer, znający Marcina osobiście. Wspomnienie św. Marcina 11 listopada.
Metody	czytanie ze zrozumieniem, praca z tekstem biblijnym, rozmowa kierowana, praca w parach, karta pracy, modlitwa
Pomoce	ilustracja z okładki (pokazać lub wyświetlić), tekst ze strony 3 oraz karty pracy 1 i 2 dla każdego ucznia, Pismo Święte (wystarczy też tekst na stronie 3), kredki

Przebieg lekcji

5 min	**Modlitwa i wprowadzenie.** Znak krzyża i „Ojcze nasz". Nauczyciel pokazuje ilustrację z okładki: *Co widzicie? Kim może być jeździec, a kim człowiek przy bramie? Co się zaraz stanie?* Zapisanie tematu.
10 min	**Tekst „Z życia św. Marcina" (strona 3).** Uczniowie czytają kolejno akapity 1 do 5. Po każdym akapicie jedno krótkie pytanie, np. po akapicie 1: *Kim jest katechumen?*, po akapicie 3: *Dlaczego to Marcin zatrzymał się przy ubogim?*
10 min	**Słowo Boże.** Uczeń czyta Mt 25,35-36.40 z ramki na stronie 3. Rozmowa: *Do kogo Jezus porównuje głodnych, chorych i nagich? Co zrozumiał Marcin po swoim śnie?* W parach karta 2, zadanie 2 (lista uczynków miłosierdzia).
12 min	**Karty pracy.** Karta 1: obraz i tekst (podpisy, wybór akapitu, czego nie widać na obrazie). Karta 2, zadanie 1: pytania do tekstu z numerem akapitu. Uczniowie, którzy skończą wcześniej, kolorują obraz.
6 min	**Moje pół płaszcza.** Karta 2, zadanie 3. Nauczyciel: *Marcin oddał to, co miał. Co my mamy do oddania? Czas, uwagę, pomoc w nauce, rzeczy, których nie używamy.* Chętni mówią o swoim planie.
2 min	**Modlitwa i zadanie domowe.** Modlitwa ze strony 6. Zadanie: wykonać zaplanowany uczynek i zapisać w zeszycie jednym zdaniem, jak się udało.

Ocena i uwagi

Ocenie podlega karta 1 i karta 2, zadania 1 i 2 (klucz na stronie 6). Zadanie 3 nie jest oceniane, bo dotyczy postawy ucznia. Słabiej czytającym można przydzielić krótsze akapity (2 i 4), a zadanie 1 na karcie 2 wykonać wspólnie na tablicy.

Dla chętnych: przeczytać w domu cały fragment Mt 25,31-46 i zapisać, czym różnią się dwie grupy ludzi, o których mówi Jezus. Pakiet ma osobne wersje dla klas 1–3 (opowieść i kolorowanka) oraz 7–8 (tekst źródłowy, dyskusja o pomocy potrzebującym dziś).

Z życia św. Marcina

1. Marcin urodził się około 316 roku w Sabarii, w rzymskiej prowincji Panonii (dziś to Szombathely na Węgrzech), a dorastał w Ticinum we Włoszech (dziś Pawia). Jego rodzice byli poganami. Ojciec był żołnierzem, a później trybunem wojskowym, czyli wyższym oficerem. Gdy Marcin miał dziesięć lat, wbrew woli rodziców poszedł do kościoła i poprosił, aby przyjęto go na katechumena, czyli kogoś, kto przygotowuje się do chrztu. Jako dwunastolatek marzył o życiu pustelnika.

2. Władze wydały rozkaz, aby synowie dawnych żołnierzy także szli do wojska. Ojciec, któremu nie podobała się pobożność syna, sam wskazał go urzędnikom. Piętnastoletniego Marcina zakuto w kajdany i zmuszono do złożenia przysięgi wojskowej. Marcin miał jednego sługę, ale to raczej on usługiwał słudze: często sam zdejmował mu buty i je czyścił, a posiłki jedli razem. Pomagał ubogim, a z żołdu zostawiał sobie tylko tyle, ile potrzebował na jedzenie. Uważano go bardziej za mnicha niż za żołnierza.

3. Pewnej zimy, tak mroźnej, że wielu ludzi umierało z zimna, Marcin spotkał przy bramie miasta Amiens ubogiego, który nie miał czym się okryć. Ubogi prosił przechodzących o litość, ale wszyscy go mijali. Marcin zrozumiał, że skoro inni nie pomagają, ta pomoc jest zadaniem dla niego. Nie miał już nic poza płaszczem, bo resztę ubrań wcześniej rozdał. Wziął miecz, przeciął płaszcz na dwie równe części, jedną dał ubogiemu, a drugą znów się okrył. Niektórzy śmiali się z niego, bo wyglądał dziwnie. Inni żałowali, że sami nic nie zrobili, choć mieli więcej niż Marcin.

4. Następnej nocy Marcin zobaczył we śnie Jezusa ubranego w tę połowę płaszcza, którą oddał ubogiemu. Usłyszał, jak Jezus mówi do otaczających Go aniołów: „Marcin, który jest jeszcze katechumenem, okrył Mnie tym płaszczem". Marcin nie stał się przez to pyszny, ale zobaczył w tym dobroć Boga i wkrótce przyjął chrzest. W wojsku pozostał jeszcze około dwóch lat.

5. Po odejściu z wojska Marcin został uczniem św. Hilarego, biskupa Poitiers, i niedaleko tego miasta, w Ligugé, założył klasztor. W 371 roku mieszkańcy Tours wybrali go na biskupa, choć on sam tego nie chciał. Niektórzy biskupi uważali, że się nie nadaje, bo jest niepozorny, biednie ubrany i ma zaniedbane włosy. Także jako biskup mieszkał w drewnianej celi w klasztorze pod miastem. Zmarł 8 listopada 397 roku w Candes, dokąd poszedł, aby pogodzić skłóconych duchownych. Pochowano go w Tours 11 listopada i tego dnia Kościół obchodzi jego wspomnienie.

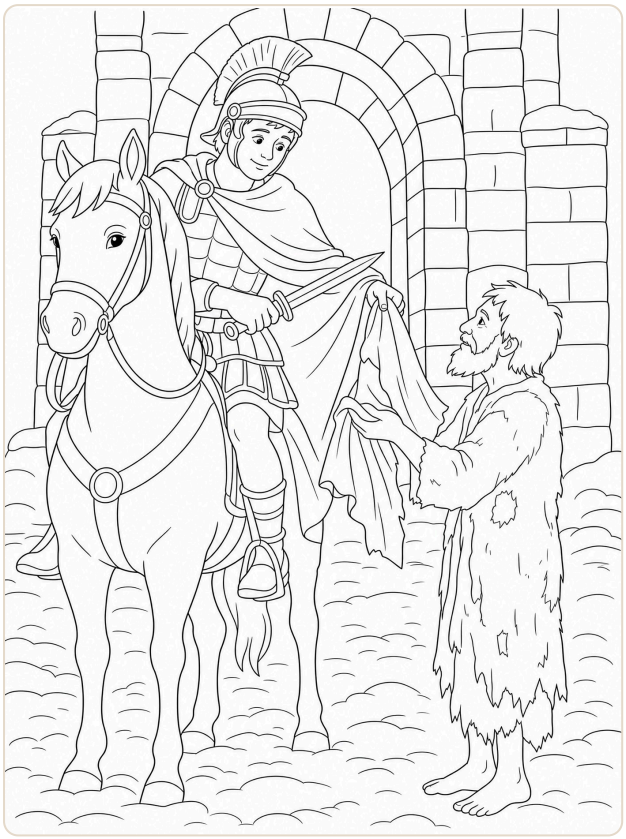
Na podstawie: Sulpicjusz Sewer, Żywot św. Marcina (rozdz. 2–5, 7, 9–10) i List 3 (czytany w Liturgii Godzin 11 listopada).

Słowo Boże

„Bo byłem głodny, a daliście Mi jeść; byłem spragniony, a daliście Mi pić; byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie; byłem nagi, a przyodzialiście Mnie; byłem chory, a odwiedziliście Mnie; byłem w więzieniu, a przyszliście do Mnie" (Mt 25,35-36).
„Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili" (Mt 25,40).

Homileo

Obraz i tekst

1 Podpisz na obrazie, rysując strzałki: Marcin, ubogi, miecz, płaszcz, brama miasta.

2 Który akapit tekstu ze strony 3 opisuje tę scenę?

Akapit numer ☐

Przepisz z niego zdanie, które według ciebie najlepiej pasuje do obrazu.

3 Czego z tekstu nie widać na obrazie? Wypisz dwie rzeczy.

4 Jezus we śnie powiedział o Marcinie: „okrył Mnie tym płaszczem”. Wyjaśnij własnymi słowami, dlaczego tak powiedział.

Jeśli zostanie czas, pokoloruj obraz.

Homileo

KARTA PRACY 2 · IMIĘ: _____

Co mówi tekst, co mówi Ewangelia

1 Odpowiedz krótko. Obok wpisz numer akapitu, w którym jest odpowiedź.

a) Ile lat miał Marcin, gdy poprosił o przyjęcie na katechumena?

akapit ☐

b) Jak Marcin traktował swojego sługę?

akapit ☐

c) Dlaczego Marcin oddał ubogiemu właśnie połowę płaszcza?

akapit ☐

d) Jak zachowali się ludzie, którzy widzieli, co zrobił Marcin?

akapit ☐

e) Co zrobił Marcin po swoim śnie?

akapit ☐

2 Uczynki miłosierdzia względem ciała. Uzupełnij listę. Pomoże ci Mt 25,35-36 ze strony 3.

głodnych _____ spragnionych _____

_____ przyodziać przybyszów w dom _____

chorych _____ więźniów _____

umarłych pogrzebać

Który z tych uczynków spełnił św. Marcin przy bramie Amiens? _____

3 Moje pół płaszcza. Wybierz jeden uczynek miłosierdzia i zaplanuj go na ten tydzień.

Komu pomogę?

Co zrobię?

Kiedy?

Homileo

DLA NAUCZYCIELA

Klucz odpowiedzi i modlitwa

Karta pracy 1

- Zadanie 2: akapit 3. Każde zdanie z tego akapitu, które opisuje scenę przy bramie, jest dobrą odpowiedzią.
- Zadanie 3, przykłady: mróz i ludzie umierający z zimna, przechodnie, którzy mijali ubogiego, ludzie, którzy się śmiali, ludzie, którzy żałowali, że nic nie zrobili.
- Zadanie 4, sens odpowiedzi: Jezus utożsamia się z każdym, kto potrzebuje pomocy (Mt 25,40). Kto okrywa ubogiego, okrywa Jezusa.

Karta pracy 2, zadanie 1

a. Dziesięć lat (akapit 1).

b. Usługiwał mu: zdejmował mu i czyścił buty, jedli razem (akapit 2).

c. Nie miał nic innego, resztę ubrań już wcześniej rozdał (akapit 3).

d. Niektórzy się śmiali, inni żałowali, że sami nic nie zrobili (akapit 3).

e. Zobaczył w tym dobroć Boga i wkrótce przyjął chrzest (akapit 4).

Karta pracy 2, zadanie 2

Głodnych nakarmić, spragnionych napoić, nagich przyodziać, przybyszów w dom przyjąć, chorych nawiedzać, więźniów pocieszać, umarłych pogrzebać (brzmienie za: Franciszek, bulla *Misericordiae vultus*, 15; por. KKK 2447). Dopuszczalne są też formy „chorych odwiedzać” i „podróżnych w dom przyjąć”. Św. Marcin spełnił uczynek: **nagich przyodziać**. Zadanie 3 nie jest oceniane.

Modlitwa na zakończenie

Panie Jezu, Ty powiedziałeś, że co robimy dla ludzi, którzy potrzebują pomocy, robimy dla Ciebie. Św. Marcin podzielił swój płaszcz i okrył Ciebie. Naucz nas widzieć tych, którym jest zimno, smutno albo samotnie. Daj nam odwagę, żeby się dzielić, nawet gdy ktoś się śmieje. Święty Marcinie, módl się za nami. Amen.

O św. Marcinie w kilku zdaniach

Marcin urodził się około 316 roku w Sabarii (dziś Szombathely na Węgrzech), w rodzinie rzymskiego oficera. Jako młody żołnierz w Galii, przy bramie Amiens, oddał połowę płaszcza żebrakowi; według tradycji następnej nocy zobaczył we śnie Chrystusa okrytego tą połową. Przyjął chrzest, odszedł z wojska, został uczniem św. Hilarego z Poitiers i założył klasztor w Ligugé. W 371 roku został biskupem Tours. Zmarł 8 listopada 397 roku, pochowano go 11 listopada; ten dzień jest jego wspomnieniem liturgicznym. Jest patronem m.in. żołnierzy, jeźdźców i ubogich.

DLA NAUCZYCIELA

Zgodność z podstawą programową

Odniesienie: Konferencja Episkopatu Polski, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, przyjęta 8 czerwca 2018 r., Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2018. W tym dokumencie **klasa 4** należy do etapu „Klasy I–IV szkoły podstawowej" (s. 29–50), a **klasy 5 i 6** do etapu „Klasy V–VIII szkoły podstawowej" (s. 53–93), dlatego tabela podaje wymagania z obu etapów. Cytaty sprawdzone z tekstem opublikowanym przez Komisję Wychowania Katolickiego KEP.

Punkt	Wymaganie lub postawa (cytat, strona)	Gdzie w lekcji
Klasa 4: etap I–IV, „Katecheza inicjacji w sakramenty pokuty i pojednania oraz Eucharystii"		
C.6.1	„wskazuje, w czym może naśladować postaci biblijne i świętych" (s. 39)	karta 2, zadanie 3, podsumowanie
C.5.2	„podaje przykłady niesienia pomocy drugiemu człowiekowi, zwłaszcza cierpiącemu i potrzebującemu" (s. 39)	tekst, akapity 2 i 3, plan „moje pół płaszcza"
E.4.6, E.4.7	„omawia uczynki miłosierdzia", „podaje przykłady uczynków miłosierdzia" (s. 42)	karta 2, zadanie 2
F.1.3	„uzasadnia, że słuchanie słowa Bożego domaga się wprowadzania go w życie" (s. 42)	Mt 25,35-40 i plan na tydzień
Klasy 5 i 6: etap V–VIII, „Katecheza mistagogiczna, wprowadzająca w historię zbawienia"		
E.4	„Działalność wybranych postaci świętych." (treść, s. 77)	tekst „Z życia św. Marcina"
E.4.a	„wzoruje się na przykładach życia świętych" (s. 77)	karta 2, zadanie 3, zadanie domowe
F.2.3, C.1.c	„podaje przykłady bezinteresownej troski o ludzi w potrzebie (chorych, samotnych, niepełnosprawnych, biednych, uzależnionych, bezradnych, wykluczonych społecznie)" (s. 79), „pomaga ludziom potrzebującym" (s. 69)	akapity 2 i 3, plan „moje pół płaszcza"
A.13.c, A.13.e	„uważnie słucha i czyta słowo Boże", „stara się układać swoje życie według wskazań słowa Bożego" (s. 63)	praca z Mt 25,35-40

Metody zalecane w podstawie

Praca z tekstem, w parach i zadania o różnym stopniu trudności odpowiadają zaleceniom: „rozwiązania metodyczne aktywizujące o różnym stopniu trudności" (klasy V–VIII, s. 80) oraz „metody aktywizujące, oparte na działaniu, np. wykonywanie ćwiczeń, rysowanie" (klasy I–IV, s. 45).

Uwagi

- Podstawa nie wymienia z imienia św. Marcina. Wskazuje świętych jako wzory postaw (C.6 w klasach I–IV, E.4 w klasach V–VIII); wybór postaci należy do katechety i programu nauczania.
- Zadanie 3 na karcie 2 nie jest oceniane, bo „postawy nie podlegają ocenie szkolnej" (s. 14).
- Pakiet jest pomocą do jednej lekcji. Nie zastępuje programu nauczania i podręcznika zatwierdzonych przez władze kościelne, według których katecheta prowadzi zajęcia.
- Od 1 września 2027 r. zaczyna wchodzić nowa „Podstawa programowa nauczania religii rzymskokatolickiej w Polsce" (KEP, 2025), z etapami klas I–III, IV–VI i VII–VIII. Pakiet zaktualizujemy przed tym terminem.